

KESKKONNAAMET

Metsapoole hoiuala kaitsekorralduskava 2014-2023

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	4
1.1. Ala iseloomustus.....	4
1.2. Maakasutus.....	5
1.3. Huvigrupid.....	7
1.4. Kaitsekord.....	8
1.5. Uuritus.....	8
1.5.1. Läbiviidud inventuurid ja uuringud.....	8
1.5.2. Riiklik seire.....	8
1.5.3. Inventuuride ja uuringute vajadus.....	8
2. Väärtused ja kaitse-eesmärgid.....	9
2.1. Elustik.....	9
2.1.1. Loomastik.....	9
2.1.2. Taimestik.....	9
2.2. Kooslused.....	11
2.2.1. Rannikulõukad (1150*).....	12
2.2.2. Läänemere kesk- ja põhjaosa rannaniidud (1630*).....	13
2.2.3. Rohttaimedega kinnistunud rannikuluided (hallid luited) (2130*).....	14
3. Ala ja selle väärtuste tutvustamine ning külastuskorraldus.....	15
4. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused ja eelarve.....	16
4.1. Tegevused.....	16
4.1.1. Inventuurid.....	16
4.1.2. Hooldus ja taastamine.....	16
4.1.2.1. Niitude hooldus.....	16
4.1.2.2. Niitude taastamine.....	20
4.1.3. Taristu, loomad.....	20
4.1.3.1. Karjatamiseks vajaliku taristu rajamine ja hooldus.....	20
4.1.3.2. Kariloomade soetamine.....	20
4.1.3.3. Hoiuala tähistus.....	20
4.1.4. Kavad.....	21
4.1.5. Kaitsekorra muutmine.....	21
4.2 Eelarve.....	22
5. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine.....	24
LISAD.....	26
Lisa 1. Metsapoolse hoiuala puudutavad seadusaktid.....	27
Lisa 2. Ettepanek Natura 2000 standardandmebaasis elupaigaandmestiku muutmiseks.....	29
Lisa 3. Kaitseväärtuste koondtabel.....	30
Lisa 4. Vajaliku piiritähistuse paiknemine.....	31
Lisa 5. Ala hooldamine ja taastamine.....	32
Lisa 6. Ala hooldamise ja taastamise ning taristu näiteid.....	33
Lisa 7. Koosolekute protokollid ja osalejate nimekirjad.....	36

Vastavalt looduskaitseaduse § 25. on kaitsekorralduskava hoiualade ja kaitsealade alapõhise kaitse korraldamise aluseks.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti kodulehel.

Käesoleva Metsapöole hoiuala kaitsekorralduskava (edaspidi ka *KKK*) eesmärk on:

- anda lühike ülevaade kaitstavast alast (edaspidi *ala*)- selle kaitsekorrast, kaitse-eesmärkidest, rahvusvahelisest staatusest, maakasutusest, huvigruppidest ning alal läbiviidavast riiklikust seirest;
- analüüsida ala eesmärke ning anda hinnang iga põhiväärtuseks oleva liigi, elupaiga vm väärtuse seisundile;
- arvestades alale seatud eesmärke määrata mõõdetavad kaitse-eesmärgid ja kaitsekorralduse oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks ning 30 aasta perspektiivis;
- anda ülevaade peamistest väärtusi mõjutavatest teguritest, kirjeldada kaitseks vajalikke meetmeid koos oodatavate tulemustega;
- määrata põhiväärtuste säilimisele, taastamisele ja tutvustamisele suunatud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimise plaan koos tööde mahu, koha, ulatuse kirjelduse ja orienteeruva maksumusega;
- luua alusdokument hoiuala kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks ja rahastamiseks.

Kaitsekorralduskava koostamisel viidi läbi kaks kaasamiskoosolekut, esimene 30. aprillil ja teine 28. augustil 2012. aastal Treimanis Häädemeeste vallas. Koosolekute protokollid on toodud lisa 7.

Kava koostamist koordineeris Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni kaitse planeerimise spetsialist Marja-Liisa Meriste (tel: 4477380, e-post: Marja-Liisa.Meriste@keskkonnaamet.ee).

Kava koostas Heikki Luhamaa (tel: 5270190, e-post: heikki.luhamaa@eesti.ee).

Kaitsekorralduskava on valminud „Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007-2013“ ja sellest tuleneva „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna „Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine“ meetme „Kaitsekorralduskavade ja liikide tegevuskavade koostamine looduse mitmekesisuse säilitamiseks“ programmi alusel Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest.

1. Sissejuhatus

1.1. Ala iseloomustus

Metsapoole hoiuala (edaspidi *hoiuala*) paikneb Edela-Pärnumaal Hädemeeste vallas ja selle kogupindala on 60,43 hektarit. Hoiuala asub geograafiliselt Liivi lahe rannikumadalikul ning piirneb lääneküljest merega. Piirkonna aluspõhja moodustavad Devoni ajastu Aruküla lademe heledad savikad liivakivid, millel lasuvad Holotseeni liivad, mille paksus on ühest kuni viie meetrini. Mullastikus on iseloomulikud leede ja leetunud liivmullad (Kalda, T. 2007). Ala reljeef on lainjas, languga mere suunas, kõrgemal luitel kasvab männi- ja kasemets, madalamad ja hooldamata alad on kaetud roostikuga. Rannikutüübilt on tegu mölli rannavööndiga, mida iseloomustab lauge ja õgvendunud rannajoon, lõukad moodustavad mitmeid mere- ja sademeveega täidetud ebakorrapärase kujuga lohke. Hoiuala peamiseks elupaigatüübiks on rannaniidud. Hoiualalt on aegade jooksult leitud kaitsealuseid taimeliike nagu niidu-kuremõök, kahkjaspunane sõrmkäpp ja vööthuul-sõrmkäpp. Kaitsealuse kahepaikse juttself-kärnkonna ehk kõre esinemisest alal on dokumenteeritud viimati 1990-ndate lõpus. Metsapoole hoiualal suurt turismihuvi pole: ala on valdavalt eraomandis ja hetkel on rannaniidu elupaik vähese hoolduse tõttu ebaatraktiivne.

Hoiuala on moodustatud Pärnu maakonna valitsuse 12.07.1991. a. määruse nr 319 „Kohaliku tähtsusega looduskaitse objektide kohta“ alusel kaitse alla võetud Metsapoole botaanilis-zooloogilise kaitseala baasil.

Metsapoole loodusala võeti hoiualana kaitse alla 2007. a. Vabariigi Valitsuse määrusega nr. 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas“ (RT I 2007, 38, 274) (lisa 1).

Hoiuala eesmärgiks on Loodusdirektiivi I lisa nimetatud kaitstavate elupaigatüübite rannikulõukad (1150*) ja rannaniidud (1630*) kaitse.

Rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 võrgustikku kuulub Metsapoole hoiuala vastavalt Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr 615 Metsapoole loodusalana. Korralduse lisa 1 punkt 2 alapunkt 207 sätestab, et tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

Metsapoole hoiuala on keskkonnaregistris järgmiste objektidena:

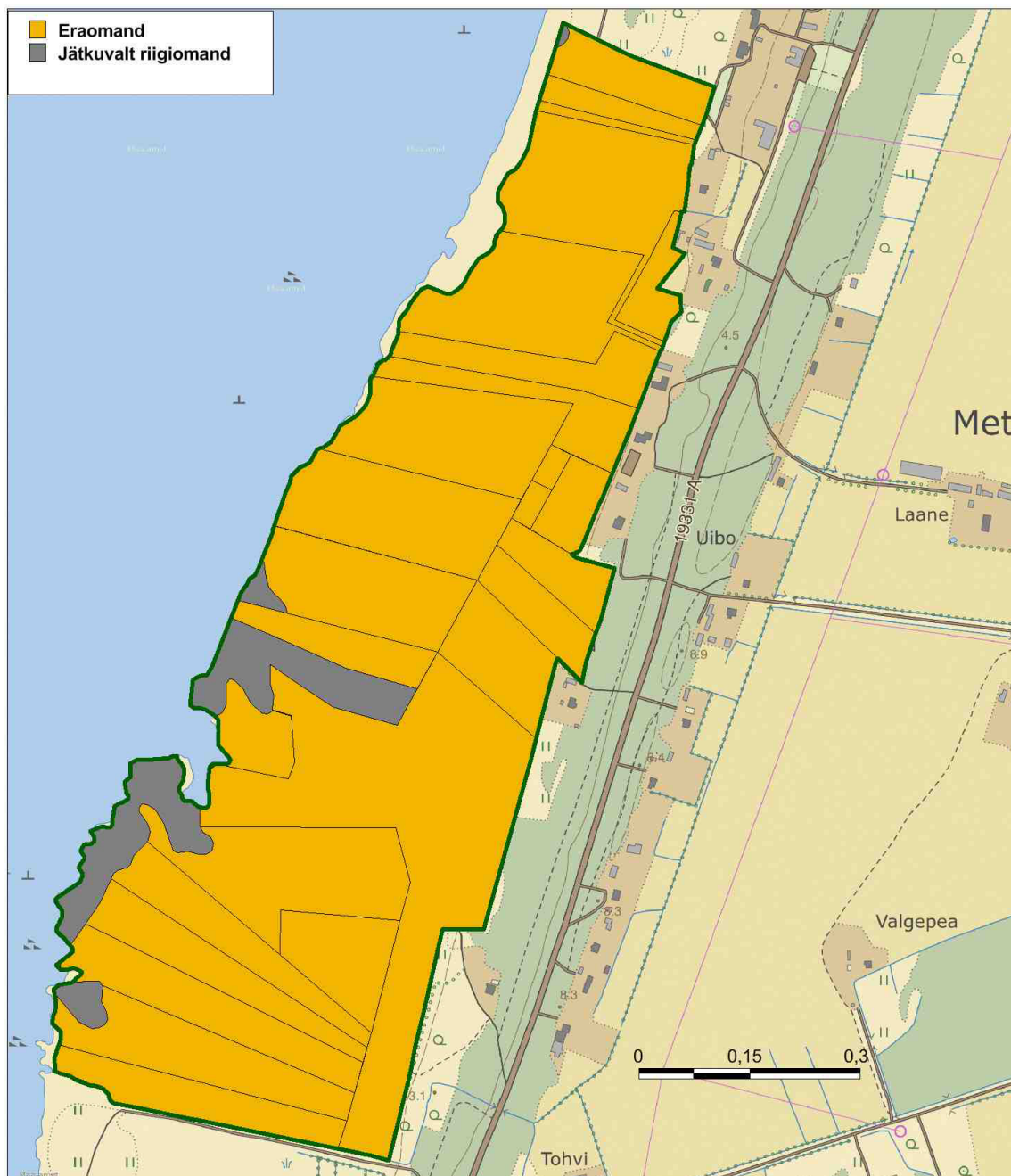
- Metsapoole botaanilis-zooloogiline kaitseala, vana kaitsekorraga ala (registrikood: KLO1000533).
- Metsapoole hoiuala (registrikood: KLO2000251).
- Metsapoole loodusala (rahvusvaheline kood: EE0040330, registrikood: RAH0000308).

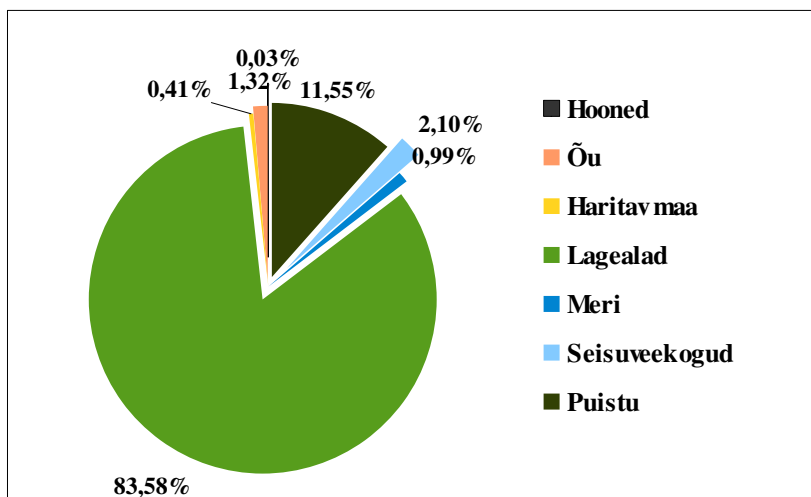
1.2. Maakasutus

Hoiualal on valdavalt eramaad, 27-st katastriüksust kogupindalaga 56,1 hektarit. Ülejäänud maa (4,3 ha) on katastrisse kandmata (joonis 1). Hoiuala territooriumi kõlvikute jaotus Eesti Vabariigi põhikaardi järgi on toodud joonisel 2.

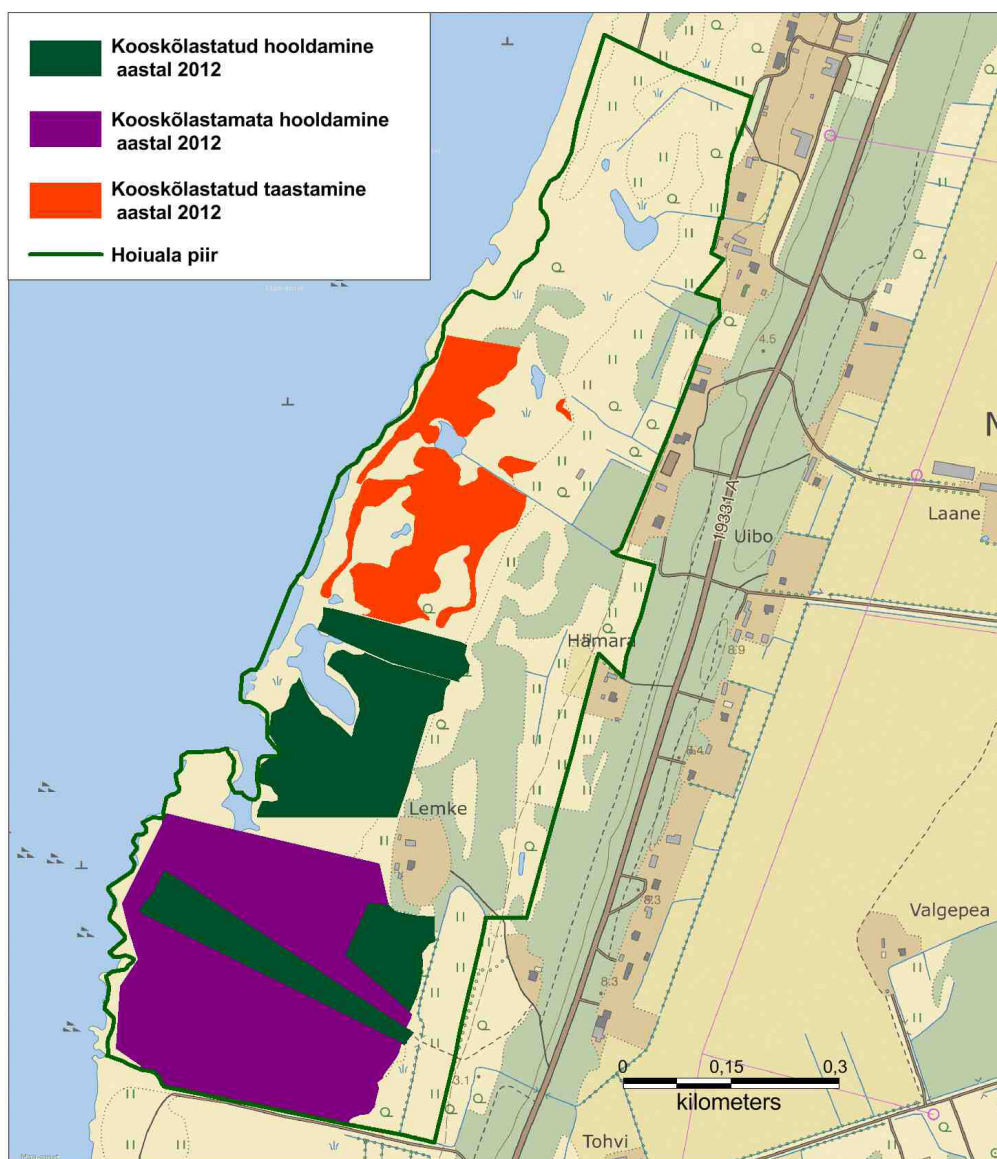
Keskkonnaameti poollooduslike koosluste majandamise andmebaasi järgi taotleti hoiualale 2012 aastal poolloodusliku koosluse taastamise või majandamise toetust kokku 12,4 hektaril. Kaitsekorralduskava koostamise käigus selgus, et lisaks eelpool toodule majandatakse veel 10,8 hektarit niitu hoiuala lõunaosas (joonis 3).

Joonis 1. Maaomandi jaotumine Metsapool hoiualal (*M 1:7000, aluskaart: Eesti Põhikaart, Katastrikaart, Maa-ameti WMS-kaardirakendus seisuga 27.05.2013*)

Joonis 2. Hoiuala territooriumi kõlvikuline jaotus. (ETAK 2013)

Joonis 3. Hoiuala poollooduslike koosluste hooldamine ja taastamine aastal 2012. (M 1:7000, Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS-kaardirakendus seisuga 27.05.2013)

1.3. Huvigrupid

Hoiualaga on seotud järgmised huvigrupid.

- **Keskkonnaamet** – hoiuala valitseja. Keskkonnaameti eesmärk on tagada ala eesmärgiks olevate väärtuste soodne seisund.
- **Riigimetsa Majandamise Keskus** – hoiuala piiri tähistamine.
- **Maaomanikud** – Maaomanikud - on huvitatud maaomandi kasutamisest, maaomandi tuludest ja korrastatud maastikest.

1.4. Kaitsekord

Hoiuala kaitse toimub Looduskaitseaduse (RT I 2004, 38, 258) §14 ja §32 kohaselt (vt. lisa 1). Hoiualal on keelatud elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati ning kaitstavate liikide oluline häirimine. Samuti on keelatud tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi. Metsaraie on keelatud, kui see võib rikkuda kaitstava elupaiga struktuuri ja funktsioone ning ohustada elupaigale tüüpiliste liikide säilimist.

Ilma valitseja nõusolekuta on hoiualal keelatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega kõlviku sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid. Samuti ei tohi kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut ning anda välja projekteerimistingimusi ja ehitusluba sealjuures anda nõusolekut väikeehitise, muuhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks. Ala valitseja nõusolekuta ei tohi rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks. Jahiulukite söötmine hoiualal on ilma hoiuala valitseja nõusolekuta keelatud.

Hetkel toimub alal veidi erinevates piirides nõ topeltkaitse kuna hoiualale lisaks on samal ajal tegemist ka Metsapoolle botaanilis-zooloogilise kaitsealaga. Alade piirid ja pindala erinevad mõnevõrra: botaanilis-zooloogilise kaitseala pindala on 64,9 hektarit, seega hoiualast 4,5 hektarit suurem. Kavas võetakse aluseks hoiuala regulatsioonid ja ühtlasi tehakse ettepanek kaotada topeltkaitse olukord.

1.5. Uuritus

1.5.1. Läbiviidud inventuurid ja uuringud

Metsapoolle hoiualal inventeeriti kaitsekorralduskava koostamise käigus 2012. aastal rannaniidud. Töö käigus korrigeeriti elupaigatüüpide paiknemise piire ja eraldati senisest rannaniidu elupaigast uus elupaik hallid luited (2130*).

1.5.2. Riiklik seire

Keskkonnaregistri andmetel ei paikne Metsapoolle hoiualal riikliku seire alasid.

1.5.3. Inventuuride ja uuringute vajadus

Kaitsekorralduskavaga on planeeritud läbi viia järgnevad uuringud:

Teostada tuleb inventuur niidu-kuremõõga (*Gladiolus imbricatus*) kahkjaspunase sõrmkäpa (*Dactylorhiza incarnata*) ja vööthuul-sõrmkäpa seisundi (*Dactylorhiza fuchsii*) ning leviku kohta info kogumiseks. Keskkonnaregistri järgi on antud liigid kogu hoiualal esindatud, kuid uuemad andmed selle kohta puuduvad.

Elupaikade ülepinnaline inventuur, mis eelkõige hindaks rannaniidu seisundit ja selle paranemist ja täpsustaks ka teiste elupaikade võimalikke piirimuutusi.

2. Väärtused ja kaitse-eesmärgid

2.1. Elustik

Hoiualal pole ühtki looma või taimeliiki kaitse-eesmärgiks seatud. EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem) andmebaasi on kantud kõre, niidu-kuremõõga, kahkjaspunase-sõrmkäpa vööthuul-sõrmkäpa, villase katkujuure, vahelmise näkirohu ja sileda kardheina levikualad hoiualal. Kõre kuulub Loodusdirektiivi IV lisa nimistusse ning on I kaitsekategooria kaitsealune loomaliik. Taimeliigid on II ja III kaitsekategooria kaitsealused liigid. Liikide kaitset teostatakse läbi elupaiga kaitse ja on seega seotud rannaniitude (1630*), hallide luidete (2130*) ja rannikulõugaste (1150*) elupaiga pindalaga.

Hoiuala elupaikade seisund on hetkel kaitstavate liikide jaoks ebasoodne. Riikliku kaitse all olevatest liikidest on alal teada kõre (*Epidalea calamita*, end. *Bufo calamita*) esinemine kuni 20. saj. lõpukümnendini. Tõenäoliselt peatub ala veepiiril kaitsealuseid rändlinde. Niidualade roostumise tõttu pole hetkel alal niidulinnustiku jaoks sobivaid peatumise ja pesitsuse tingimusi. Koosluste taastamine ja hooldamine loob neile liikidele taas sobiva elukeskkonna.

2.1.1. Loomastik

Kõre (*Epidalea calamita*)

Kõre on I kaitsekategooria kaitsealune liik, kes kuulub ka Loodusdirektiivi IV lisasse. Hoiualal on kõre ajalooliselt olnud tavaline, kuid viimased vaatlused jäävad 20. sajandi lõppu (R. Rannap, suul.). Kõre tegevuskavas (Rannap jt., 2009) on hoiuala arvatud liigi potentsiaalse leviku alaks, kus on vajalik liigile sobivate tingimuste loomine. See aitaks kaasa Pärnumaa rannikul kõre metapopulatsiooni tekkeks vajalike alade võrgustiku kujunemisele. Hetkel pole andmeid, mis kinnitaksid kõre esinemist alal. Koosluste hooldamine ja taastamine mõjub liigi levikule positiivselt kuna kõrele sobib niiske pinnas ja madal taimestik. Hetkel pole vähese ja ebaefektiivse hooldamise tõttu hoiualal sellele liigile sobivaid elupaiku.

2.1.2. Taimestik

II kaitsekategooria liigid

Niidu-kuremõök (*Gladiolus imbricatus*)

Niidu-kuremõõga varred paiknevad üksikult ja on suhteliselt peenikesed. Õied on punakaslillad, ebakorrapärase kujuga ja asuvad ühepoolses õisikus. Niidu-kuremõök kasvab niisketel rohumaadel ning eelistab suve teises pooles (juuli lõpus või augustis) niitmist või mõõdukat karjatamist vaheldumisi niitmise (Moora jt., 2007; Jõgar ja Moora, 2008). on II kaitsekategooria kaitsealune liik, mida on esmakordselt kaitsealalt leitud 1990ndate aastate esimesel poolel ja selle põhjal on ka EELIS-e andmebaasis liigi levialaks hoiuala piirides märgitud 34,42 hektarit. Välitööde käigus juulis 2012. a. ei leitud ühtegi eksemplari. Liigi olemasolu hoiualal ei saa siiski täielikult välistada, sest ta talub üsna tugevat kinnikasvamist. Häädemeeste rannik on üheks liigi peamiseks kasvualaks Eestis ja sobivate ökoloogiliste tingimuste taastumisel võib loota tema taaslevimist hoiualale.

Niidu-kuremõök kasvab niisketel rohumaadel ning eelistab suve teises pooles (juuli lõpus või augustis) niitmist või mõõdukat karjatamist vaheldumisi niitmise (Moora jt., 2007; Jõgar ja Moora, 2008).

Hoiualal on liigi jaoks esmajärjekorras vajalik roostunud aladel märgade niidukoosluste taastamine, mis loob potentsiaalsed tingimused liigi taastumiseks.

Vahelmine näkirohi (*Najas marina subsp. intermedia*)

Vahelmine näkirohi on näkirohuliste sugukonda kuuluv haruldane veetaim; meri-näkirohu (*Najas marina*) alamliik. Lehed on loogelise kuni hambulise, ogajalt torkava servaga, kolmeakaupa männases. Õied üksikult varrelehtede kaenlas. Varred harkjalt harunenud, ogalised. Kasvukohaks eelistab merevett, harva on leitud ka mageveekogudes.

Sile kardhein (*Ceratophyllum submersum*)

Sile kardhein on veesisene taim, mille rohelised, pehmed, niitjad harunenud väikeste jäikade hambakestega lehed paiknevad männases. Tegemist on väga haruldase mitmeaastase riimveelise taimega.

Neid veetaimi on leitud Metsapoolle rannikulõugastest. Ohuteguriks neile on veetaseme reguleerimine ja kuivendustööd.

III kaitsekategooria liigid

Villane katkujuur (*Petasites spurius*)

Villane katkujuur on rannal ja veekogude kallastel liivasel pinnasel paiguti kasvav mitmeaastane taim. Katkujuur on rohkem tuntud õite kui lehtede poolest, sest õitseb enne lehtede ilmumist- aprillis ja mais. Pärast õitsemist ilmuvad lehed on kolmnurksed ja alt tihedalt valgeviltjad. Katkujuur kasvab Metsapoolles hallidel luidetel paiguti. (e-Floora).

Vööthuul-sõrmkäpp (*Dactylorhiza fuchsii*)

Vööthuul-sõrmkäpa kasvukohtadeks on väga mitmesugused hõredamad metsad, sooservad, niidud, sageli ka maanteekraavide nõlvad ja metsaojade kaldad. Eestis tavaline kesksuvine liik. Kasvukoha suhtes küllaltki vähenõudlik vööthuul-sõrmkäpp eelistab siiski veidi lubjarikkamaid muldi ja väldib väga kuivi kasvukohti. Lehed kitsasmunajad või äraspidimunajassüstjad, pruunikate laikude või täppidega, vahel ka ilma. Õisik paljuõieline. Õied helevioletsed või roosakaslillad tumedama joonisega. (Kull ja Tuulik, 2002)

Kahkjaspunane-sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*)

Kahkjaspunane sõrmkäpp on levinud kogu Eestis ja kuulub meie tavalisemate käpaliste hulka. Kahkjaspunase sõrmkäpa vars üleni lehistunud. Lehed kollakas- või helerohelised, laikudeta, kõige laiemad alusel. Õisik tihe, paljuõieline, õite kandlehed enamasti õite pikkused. Õied väikesed, kahvatu-roosad kuni tumevioletsed. Taim on mitmeaastane ja eelistab kasvada niisketel; soistel niitudel ja soodes (Kull ja Tuulik, 2002).

Orhideed eelistavad kasvada mõõduka häirimisega aladel, kus taimestik pole liialt tihe ja samas ei esine ohtrat tallamist.

EELISE andmebaasis on mõlema orhideeliikide leviala suurus hoiuala piirides 34,42 hektarit, mis ilmselt ei väljenda nende reaalselt levikut kuna piiritletud ala sisse jäävad ka ebasobivad kasvukohad näiteks lõukad ja luided.

2.2. Kooslused

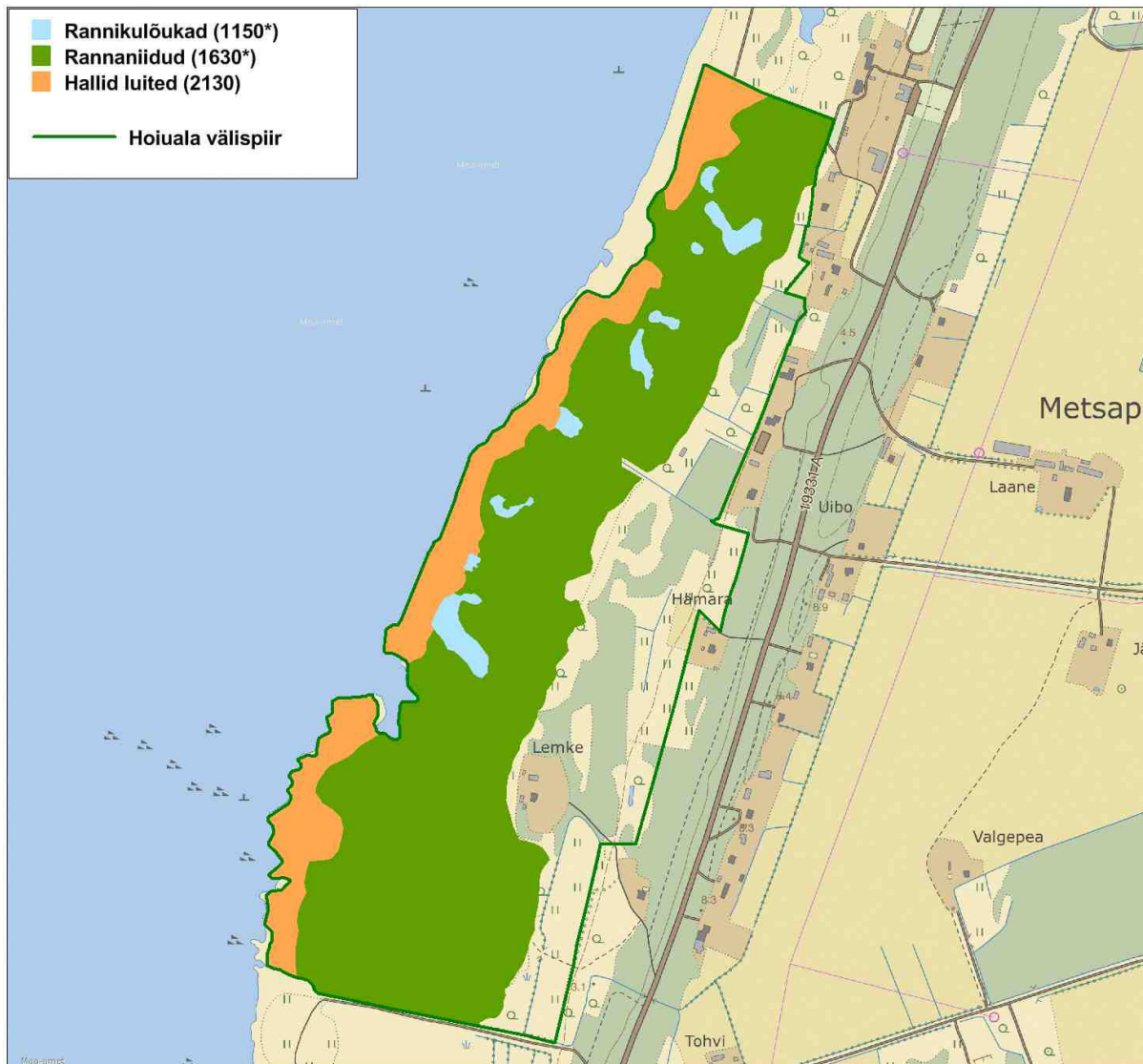
Hoiualal levivad looduskaitsealiselt väärtuslikud niidu- ja luitekooslused. Kaitsekorralduskava koostamisel koondati elupaigainfo, mis saadi keskkonnaregistrist ja hoiualal läbi viidud välitööde käigus. Nende andmete põhjal digitaliseeriti hoiuala koosluste kaardikiht, mis on käesoleva ülevaate aluseks.

Metsapoolse loodusala eesmärgidena on toodud kaks elupaigatüüpi: Läänemere kesk- ja põhjaosa rannaniidud (1630*) ning rannikulõukad (1150*). Välitööde käigus selgus, et lisaks on hoiualal levinud veel rohttaimedega kinnistunud rannikuluited (hallid luited) (2130*). Seega on hoiualal levinud kolm Loodusdirektiivi elupaigatüüpi (tabel 1, joonis 1). Varasemate andmetega võrreldes on vähenenud 1630* elupaiga pindala, mis on tingitud varest elupaigamääratlusest osal alast. Sellel alal kasvab ca 50 aastane kase-männi segamets ja osa ala kvalifitseerub hallide luidete elupaigaks. Seoses inventuuriga on vaja kaasajastada hoiuala kohta käiv info Natura 2000 standardandmebaasis. Lisada tuleb elupaik 2130* ning korrigeerida teiste elupaikade pindalad. Vajalikud muutused on toodud lisas 2.

Tabel 1. Metsapoolse hoiualal esinevad Loodusdirektiivi lisas I olevad elupaigatüübid.

Kood	Elupaigatüüp	Kaitse-eesmärgiks	Loodusala kaitse-eesmärgiks		Seisundi hinnang 2012	
			Pindala ha	Seisund	Pindala ha	Seisund
1150*	Rannikulõukad	jah	0	C	1,5	B
1630*	Läänemere kesk- ja põhjaosa rannaniidud	jah	47,1	C	32,5	C
2130*	Rohttaimedega kinnistunud rannikuluited (hallid luited)	-	-	-	7,9	B
Kokku			47,1 ha		42,1 ha	

Joonis 2. Loodusdirektiivi elupaigatüüpide paiknemine Metsapool hoiualal (M 1:7000, aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS-kaardirakendus seisuga 27.05.2013)

2.2.1. Rannikulõukad (1150*)

Rannikulõukad on madalad, merest täielikult või osaliselt eraldatud rannikeveekogud. Vee soolsus ja hulk võib olla muutlik, sõltudes sademetest, aurumisest, merevee lisandumisest tormiga, mereveega ülejutatusest talveperioodil. Taimkate puudub, või selle moodustavad heinmuda- (*Ruppiaetea maritima*), penikeelte- (*Potamoetea sp.*), meriheina- (*Zosteretea sp.*) või määndvetikakooslused (*Charetea sp.*).

Läänemere rannikulõukad on väikesed, harilikult madalad, osaliselt merega ühenduses olevad, või maakerke tagajärjel sellest suhteliselt hiljuti eraldunud veekogud. Neile on iseloomulik roostumise esinemine ning teiste madalvee-taimekoosluste vohamine (Paal, 2007).

Hoiualal levivad rannikulõukad rannikuluidetest maismaa pool. Lõugaste pindala varieerub paarisajast ruutmeetrist poole hektarini. Hoiualale suubub mitu lühikest kraavi, mis saavad oma veed väikeselt alalt Pärnu-Ikla maantees äärest. Mõned kraavidest suubuvad lõugastesse, kuid edasine veevool merre on luitevalliga takistatud, erandiks on vaid riiklik Sigala nimeline

eesvool, mis asub rööbiti hoiuala lõunapiiriga. 2012. a. juulist tehtud välitöödel tuvastati läbi luitevalli kaevatud kraav, mille kaudu jooksis vesi hoiualal piirilt merre (vt. lisa 6 foto 3). Mainitud kraavide kavamist mereni saab takistada pikendades praegust merepoolset kaitseala piiri mereni nii, et see jääks iga veetasemega veepiiriks.

Natura 2000 standardandmevormi kohaselt on rannikulõugaste osakaal kogu alaga võrreldes alla ühe protsendi ja seisundiks määratud C. 2012. aasta inventuuri põhjal on elupaigatüübi kogupindala hoiualal 1,5 ha ja on seisundiks B.

Kaitse-eesmärk

Pikaajaline: Hoiualal levib elupaigatüüp vähemalt 1,5 hektaril, seisundiga A.

Kaitsekorralduskava perioodiks: Hoiualal levib elupaigatüüp vähemalt 1,5 hektaril, seisundiga B.

- **Mõjutegurid ja meetmed**

Negatiivsed

Tegur	Mõju	Meede
Kuivendus	Igasugune pinnase kuivendamine, eriti vee ärajuhtimine merre, mõjub alale ja elupaigatüübile negatiivselt	Kuivendussüsteemide hoolduse mittelubamine (va eesvool)

2.2.2. Läänemere kesk- ja põhjaosa rannaniidud (1630*)

Enamasti on need madalakasvulised geolitoraali niidud, millel mõnikord esinevad soolakulaigud. Riimveelise mere tõttu on niitude mulla soolsus väike, looded on nõrgad, kuid kohati avaldab mõju maakerge. Neid niite kasutati traditsiooniliselt heinavarumiseks või karjatamiseks, mis tagas nende pindala laienemise ja hoidis taimkatte madala, soontaimede poolest rikka ning sobiva pesitsuspaigaks kurvitsaliste. Alates mere rannalt salinsetest kooslustes muutub taimkate sisemaa poole selgesti eristuvate vöönditena. Sageli esineb rannaniitudel ajutisi veekogusid või püsivaid rannikulõukaid (Paal, 2007).

Rannaniidud on elupaigaliselt ja leviku pindalalt kõige olulisemaks elupaigatüübiks hoiualal. Elupaiga seisukord on kriitiline ja enamuses ulatuses on tegemist tihedalt roostunud niidualaga. Vaid ala lõunapiiril on traditsiooniliselt majandatav ala, kus toimub veistega karjatamine ning elupaiga seisund on rahuldav. Natura 2000 andmebaasis on rannaniitude pindalaks 47,1 ha ja seisundiks C. Elupaiga pindala on hetkeseisuga 32,5 hektarit ja seisundiks on määratud C.

Kaitse-eesmärk

Pikaajaline: Elupaigatüüp levib hoiualal vähemalt 32,5 ha ja sellest üle 50% seisundiga A.

Kaitsekorralduskava perioodiks: Elupaigatüüp levib hoiualal vähemalt 32,5 ha vähemalt seisundiga B.

- **Mõjutegurid ja meetmed**

Negatiivsed

Tegur	Mõju	Meede
Koosluste vähenemine ja ebakvaliteetne hooldus	Rannaniidud vajavad pidevat kasutust karjamaana. Karjatamise lõppemisel hakkavad nad kiiresti roostuma ja kulustuma. Elustik asendub kõrgrohustule ja hiljem põõsastikule omasega.	Niitude hooldus Niitude taastamine
Kuivendamine	Rannaniidud on kõrge pinnaveetasemega	Kuivendussüsteemide hoolduse

	niidud, millele kuivendamine mõjub hävitavalt.	mittelubamine (va eesvool)
--	--	----------------------------

2.2.3. Rohttaimedega kinnistunud rannikulited (hallid lited) (2130*)

Hallid lited on rannikulitete hilisem arengustaadium, kus lited katavad taimed ja samblikud takistades lainetel ja tuulel lited minema kandamast. Eestis leidub kinnistunud rannikuliteid eelkõige Lääne- ja Põhja-Eestis, saartel ning Peipsi järve rannikul (Paal, 2007).

See elupaigatüüp esindab rannikulitete viimast suksessioonistaadiumi. Kinnistunud litedele on omane primitiivne- või õhuke leedemuld. Puurinne puudub, ent võib kasvada üksikuid noori mände. Põõsarindes üksikud hane- ja/või hundipajud, kibuvitsad, kadakad. Rohurinde tasemel hakkab kujunema liitunud taimkate, mis on sarnane nõmmeniitudele.

Hoiualal on elupaik levinud pea pideva vööndina mererannikul kogupindalaga ligi 8 hektarit seisundiga B. Varasemalt pole seda elupaika hoiualal määratud.

Kaitse-eesmärk

Pikaajaline: Elupaigatüüp levib hoiualal vähemalt 7,9 ha vähemalt seisundiga B.

Kaitsekorralduskava perioodiks: Elupaigatüüp levib hoiualal vähemalt 7,9 ha vähemalt seisundiga B.

Positiivsed

Tegur	Mõju
Looduslikult sobilikud tingimused	Lited on vähetoitelised kooslused, mille püsimine ei vaja täiendavaid meetmeid.

3. Ala ja selle väärtuste tutvustamine ning külastuskorraldus

Hoiualal külastustaristu puudub. Hetkel on ka hoiuala külastuskoormus madal ja piirneb tõenäoliselt kohalike elanike ja suvilaomanikega. Alale on halb ligipääs, see on ulatuslikult roostunud, mistõttu ala puhkeväärtus ei ole eriti kõrge.

Ainus alaga seotud puhkekoht asub kohe ala põhjapiiri taga. Seal on lõkkeplats ning laud ja pingid (vt. foto 1).

Juhukülastajate jaoks on oluline hoiuala välispiiri tähistus, mis informeeriks hoiualale jõudmisest. Hetkel välismärgistus puudub täielikult. Tähistuse olemasolu on oluline, kui ala on majandatud ning niidukooslused taastunud. Avatud maastikud on külastajatele atraktiivsed (lihtne liikuda, avatud vaade) ja võib oletada külastuskoormuse tuntuvat tõusu. Seda eriti arvestades kogu piirkonna rannaala suure külastuskoormusega.

Visioon ja eesmärk

Visioon:

Tulevikus on ala kaitseväärtused paremini eksponeeritud.

Eesmärk:

Külastajate arv püsib tasemel, mis ei ohusta hoiualal olevaid kaitstavaid väärtusi.

4. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused ja eelarve

4.1. Tegevused

4.1.1. Inventuurid

Kaitsekorralduslikult oluliste taimeliikide leviku selgitamine

Hoiualal on teada kuue kaitsealuse taimeliigi (niidu-kuremõök, vööthuul-sõrmkäpp, kahkjaspunane-sõrmkäpp, sile kardhein, vaheline näkirohi ja villane katkujuur) esinemine. Neist esimese kolme liigi info leviku ja populatsiooni suuruse on ebatäpne ja pärineb 1990-ndate algusest. EELISE andmebaasis on nende kolme liigi kohta ühesugune polügoon, mis ei pruugi tänase seisuga tegelikkusele vastata. Info kogumiseks on vajalik hoiualal läbi viia inventuur, et täpsustada liikide leiukohti ning arvukust. Edaspidi on vastava info alusel võimalik liikide tegevuskavade põhjal täpsemaid kaitsemeetmeid planeerida. Tegevus kuulub teise prioriteediasemesse.

Teiseks on alal tarvis teostada elupaikade inventuur, et hinnata eelkõige rannaniidu seisundit ja hooldustööde efektiivsust.

4.1.2. Hooldus ja taastamine

4.1.2.1. Niitude hooldus

Niitude hooldamine on hoiualal tähtsaimaks tegevuseks ja enamuse kaitseväärtuste säilitamise jaoks võtmetähtsusega ja kavas märgitud kui esimese prioriteedi tegevus. Üldistatult on eesmärgiks, et kõik hoiuala rannaniidud (ca 33 ha) oleksid majandatud (tabel 5). Hooldamise tasu on 185,98€/ha, lähtuvalt põllumajandusministri määruses 08.03.2010 nr 19 „Poolloodusliku koosluse hooldamise toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord aastateks 2007–2013“.

Keskkonnaameti pool-looduslike koosluste majandamise andmebaasi järgi on aastal 2012 hooldamine toimunud 7,9 hektaril ja taastamine 4,5 hektari suurusel alal. Lisaks sellele karjatatakse veel 10,8 hektaril, mille eest loodushoiutoetusi ei võeta (joonis 2). Hooldamine toetusi saaval alal pole aga kokkuvõttes efektiivne ja valdavalt on need alad kaetud roostikuga (vt. lisa 6 foto 4, 5).

Valdavalt toimub ala hooldamine roostiku niitmise teel. Vaid hoiuala lõunapoolne ots on karjatatud. Kord aastas roo niitmisel ei ole looduskaitsest efekti ja niidualad selle tulemusel ei taastu. Juulis 2012 vohas enamuses toetuste saamiseks kooskõlastatud aladel paari meetri kõrgune roostik. Vähem kui poolel hektaril oli seda purustatud (vt. lisa 6 foto 2). Roostunud niidualadel murukamara taastamiseks on vajalik roostiku niitmine vähemalt kaks korda kasvuperioodil. Oluline on niidualalt niidetud taimemassi eemaldamine. Mahajääv niide soodustab kulustumist ning niisketel aladel turvastumist.

Hoiuala rannaniitude majandamisel on optimaalsem variant karjatamine, mis tagab niiduala kõrgema ökoloogilise kvaliteedi (vt. tabel 2, Ausden, 2007). Roostunud niidualadel on kõrgendatud koormusega karjatamine ka efektiivseks taastamise meetodiks. Niitmine on eelistatud vaid aladel, kus kasvavad kõrgekasvulised ja valdavalt seemneliselt paljunevad

niidutaimed (niidu-kuremõök, emaputk). Need liigid on karjatamise suhtes tundlikud ja nende esinemisaladel võib eelistada hilissuvist / varasügist niitmist. Kuna hoiualal hetkel antud liikide kohta värskem info puudub, siis ei ole niitmine majandamismeetodina hoiualal soovitatav.

Tabel 2. Karjatamise ja niitmise mõju võrdlus rannaniidule

Majandamise tüüp	Positiivne	Negatiivne
Karjatamine	+ Mõjub praktiliselt kogu vegetatsiooniperioodi jooksul + Tekitab mosaiikse rohustu struktuuri, kus leidub nii madalmuruseid kui kõrgema rohuga kohti + Sõnniku olemasolu niidul on oluline liigilise mitmekesisuse jaoks	+ Nõuab tööd (järelevalvet) kogu karjatamisperioodi / aasta jooksul + Vajalik piisava arvu loomade olemasolu
Niitmine	+ Ei vaja pidevat tööd + Suurtehnikaga kiiresti teostatav	+ Ühekordne drastiline mõju + Kogu niide ühtlase kõrguse, kuid erineva pikkusega + Madalmuruseid alasid ei teki või tekib minimaalselt + Osa niitest jääb maha ja lisandub kulukihile + Lõhub ja tihendab pinnast

Karjatamise eesmärgiks niidualadel on:

- tagada niidukurvitsalistele vajalik madalmurune rohustu.
- Taastada kinnikasvanud aladel niidukooslused.
- Tekitada taimevabasid mudaseid lohke.
- Hoida rannikulõukaid ja niitudel olevaid madalaveelisi lompe kinnikasvamisest.

Karjatamisega kaasnevad võimalikud ohud on:

- vähenenud niidulinnustiku pesitsusedukus suurenenud häirimisest tuleneva pesaröövluse ning otseselt kariloomade poolt lõhutud pesade tõttu.
- Kaitse-eesmärkide jaoks oluliste taimeliikide (niidu-kuremõök) esinemisageduse vähenemine tema karjatamistundlikkuse tõttu.

Karjatada tuleb koormusega, mis tagab niiduelustikule sobiliku rohustu kõrguse. Niidulinnustikule ja kõrele on sobilik võimalikult madalaks söödud rohustu. Domineerivalt peaks sellisel alal olema rohu kõrgus kuni 5 cm.

Heas seisus rannaniitudel tuleb kevadel karjatamist alustada kahe nädala jooksul peale rohu kasvama hakkamist või hiljemalt tabelis 3 toodud ajal. Hoiuala rannaniidud on valdavalt roostunud ja neil tuleb karjatamist alustada enne kui pilliroog lehe lahti keerab ja 30-40 sentimeetri kõrguseks kasvanuna roheliseks muutub. Seetõttu ei tohi roostunud piirkondades karjamaa loomatoidu olemasolu hinnata ala värvi põhjal (ehk „kui ei ole roheline, siis ei ole süüa“), vaid tuleb kohapeal kontrollida sama-aastaste pilliroo kasvude kõrgust ja alustada karjatamist hiljemalt 15 sentimeetri kõrguste võrsete korral. Sellega väheneb roostiku tõrjeks vajalik karjatamiskoormus. Kevadine roheline roog on ka loomadele toidutaimena väärtuslik.

Eelneval aastal korralikult karjatud aladel piisab algselt 50% koormusest. Taastatavatel aladel tuleb alustada koheselt täiskoormusega karjatamist.

Niitude karjatamisel tuleb kasutada võimalikult suuri kopleid (soovitavalt mitte väiksemad kui 10 ha), mis võimaldab loomuliku rohustu mosaiiksuse teket. Tuleb järgida, et koplites oleks olemas pindalale ettenähtud loomühikute (lü) koormus. Hoiualal sobib alustuseks portsjonkarjatamine¹, kus on vajalik lühiajaliselt (näit. kevadisel roo kasvu alul) kasutada suurendatud koormusi.

Üldreeglina tuleb karjatamisel eelistada segakarjatamist erinevate liikidega, kuid kuna rannaniidud on suurema osa ajast niisked, siis sobivad karjatamiseks kõige paremini veised ja hobused. Veised ei ole väga valivad oma toidutaimede suhtes, mistõttu süüakse suhteliselt võrdselt eri liigist taimi. Samas jätavad nad oma väljaheidete ümber 10-20 cm ulatuses rohu puutumata ning samuti eelistavad teatud karjamaa osi teistele. Seetõttu on veiste karjamaal taimestiku kõrguse mosaiiksus võrrelduna hobuste ja lammastega karjatamisele suurem (Durant jt., 2008). Hobused loovad karjamaal mosaiigi suhteliselt suurtest madalmurustest aladest, mis vahelduvad suuremate söömata rohuga laikudega. Samuti koondavad hobused oma väljaheiteid kindlatesse piirkondadesse, mistõttu tekivad kohatised üleväetatud lapid (Ausden, 2007). Lambad pügavad rohustu kõige ühtlasemalt, kuid nad eelistavad lehttaimi. Seetõttu võib vajaliku karjatamiskoormuse saavutamine lammastega mõjuda hävitavalt niidul leiduvatele käpalistele ja teistele sarnastele liikidele (Kose ja Moora, 2005). Samuti ei sobi puhtalt lammastega ühtlaselt madalmuruseks karjatatud rohumaa niidukurvitsalistele (Durant jt., 2008).

Ühtlasi erineb loomade mõju pinnasele liigiti tunduvalt. Veistel on kõige suurem koormus pinnasele looma kohta. Lammaste summaarne tallamiskoormus, sama karjatamiskoormuse korral, on veistest suurem (Ausden, 2007). Karjatamiseks vajalikku loomade arvu väljendatakse loomühikutes, mis lihtsustab segakarjatamise puhul summaarse karjatamiskoormuse arvutamist.

Rannaniitude puhul peetakse Eesti tingimustes optimaalseks karjatamisperioodi pikkuseks 130-140 päeva aastas karjatamiskoormusega 1 lü/ha² (Lotman ja Lepik, 2005). Kuna sageli karjatamiskoormus karjatamisperioodi käigus muutub, siis on reaalse aastase karjatamiskoormuse väljendamiseks sobilikum kasutada loomühikute päevade arvu hektari kohta (lüp/ha) (Durant jt., 2008), mis võimaldab täpse karjatamiskoormuse arvutada.

Taastatavatel aladel tuleb efektiivseks niidukoosluse taastamiseks karjatamiskoormust tõsta. Hoiuala karjatamiskoormuste maksimaalsed hetkeväärtused³ ja ajalised piirid on toodud tabelis 3. Kuna niitude omadused varieeruvad, on antud numbrid orienteeruvad. Tabelis 3 toodud väärtusi võib vajadusel muuta ekspertsoovituste alusel, juhul kui see on vajalik kaitseesmärkide saavutamiseks ilmnunud täiendavate asjaolude tõttu.

Karjatamiskoormust arvutatakse valemiga: loomühiku päeva/ha = (Σ lü arv * karjatamise kestvus päevades) / karjatatud hektarite arv.

Näide:

---

¹ Portsjonkarjatamise all mõistetakse karjatamissüsteemi, mille puhul karjamaa on jagatud väiksemateks kopliteks, mida järgemööda karjatatakse.

²lü/ha – loomühikut hektari kohta.

³Maksimaalne karjatamiskoormus igal ajahetkel.

Kui 5 hektari suurusel karjamaal karjatatakse 130 päeva jooksul 5 täiskasvanud lehma (5 LÜ) ning neile lisaks on 50 päeva karjamaal 15 lammast (3 LÜ), siis karjatamiskoormus antud karjamaal on 160 lüp/ha.

Karjatamise looduskaitseliku efektiivsuse maksimeerimiseks on oluline pikendada karjatamist sügisel maksimaalselt hilise ajani. Sellega saavutatakse kevadperioodil niidulinnustikule vajalik madalmurune rohust. Sellistel aladel pikeneb ka kevadine rohust areng mõnevõrra, mis lükkab edasi kevadise karjatamise algusaega, vähendades pesade tallamist kariloomade poolt.

Tavalistel aastatel peaks karjatamine kestma püsivate öökülmade saabumiseni või kuni loomadele toitu jätkub. Optimaalsel peaks karjatamisperioodi lõppedes olema niidult ammen- datud ka antud aasta toidutagavara. Sellega tagatakse niitude sobivus kõige varajasematele pesitsejatele nagu kiivitaja ja niidurüdi (Gibbons jt., 2007; Durant jt., 2008).

Tabel 3. Metsapöole hoiala niitudele soovitatavad karjatamiskoormused.

	Majandatav ala	Taastatav* ala
Karjatamiskoormus 15. juunini	kuni 1 lü/ha	kuni 2 lü/ha
Pärast 15. juunit	kuni 1,5 lü/ha	kuni 2 lü/ha
Minimaalne karjatamiskoormus aastas	120 lüp/ha	150 lüp/ha
Maksimaalne karjatamiskoormus aastas	180 lüp/ha	240 lüp/ha
Minimaalne karjatamisperioodi pikkus	90 päeva	90 päeva
Hiliseim karjatamise algusaeg	1. juuni	15. mai

* - taastatava alana käsitletakse siin niiduala, kus domineerib roostik/kulustunud rohust **ja ei pesitse hooldatud niitudele iseloomulikke kurvitsalisi** (kiivitaja, niidurüdi, mustsaba-vigle, liivatüll, meriski, tiirud). Kuna niidutaimestik suudab kulu- ja roostiku all üsna kaua vastu pidada, siis neid siinkohal kriteeriumiks võtta ei tohi.

Niidu ökoloogilise seisundi säilimiseks on karjatamise käigus keelatud:

- loomade lisaõõtmine. Sellega viidaks kooslustesse juurde täiendavaid toitaineid, mis suurendavad niidu produktiivsust ning vähendavad selle sobivust niidulindude ja -taimede jaoks.
- Loomade ravi antibiootikumidega. Antibiootikumide jäägid väljuvad roojaga ning häirivad niidukoosluste ökoloogilist tasakaalu, muutes näiteks sõnniku putukatele elamiskõlbmatuks. Vajadusel tuleb ravi vajav loom karjast eraldada ning viia väljaspool niitu asuvasse ravikoplisse, kust ta tuuakse tagasi karjamaale mitte enne, kui nädal aega peale ravimite kasutamise lõppu.

Lisaks tuleb majandamise korraldamisel lähtuda vastavate elupaigatüüpide ja nendega seotud liikidele koostatud majandamise juhistest:

- Rannaniitude hoolduskava. Juhendmaterjal Keskkonnaameti maahoolduse spetsialistidele ja maa hooldajatele (Lotman, 2011).

4.1.2.2. Niitude taastamine

Enamus hoiuala niitudest on viimastel kümnenditel majandamata või majandatud ebasobivalt. Seepärast on enamusel rannaniidualadel vajalik kõigepealt taastada niidukooslus (lisa 5). Kinnikasvanud alade taastamine võimaldab elupaigatüüpide seisundi paranemist ning loob sobilike elupaikade tekke kaitsealuste liikide jaoks. Reeglina on hoiualal tegemist roostunud niiduala taastamisega, milleks saab juhiseid „Rannaniitude hoolduskavast“ (Lotman, 2011). Taastamiseks tuleb niita roogu vähemalt kaks korda aastas, karjatamisel loomade suunamiseks niita roogu nõ käimisrajad, kuna tihtipeale pole veised nõus tihedasse roostikku minema. Taastamist vajab kokku 20,1 ha niidualasid, tasu määraga 231€/ha, mis on sätestatud keskkonnaministri määruuses 01.06.2004 nr 62 „Loodushoiutoetuste taotlemise, taotluse läbivaatamise ja toetuse maksmise kord, nõuded toetuse maksmiseks ja toetuse määrad“, tulenevalt. Taastamine tuleb teostada mitmes järgus nagu seda näitab tabel 4. Koosluste taastamine on esimese prioriteedi tegevus.

Tabel 4. Metsapoolse poollooduslike koosluste majandamine

Aasta	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Hooldatavad hektarid										
	12,4	17,4	22,4	27,4	32,5	32,5	32,5	32,5	32,5	32,5
Taastatavad hektarid										
	5,0	5,0	5,0	5,1	0	0	0	0	0	0

4.1.3. Taristu, loomad

4.1.3.1. Karjatamiseks vajaliku taristu rajamine ja hooldus

Niiskeid rannikuäärseid niite on otstarbekas hooldada karjatades. Seda nii ökoloogilistest eesmärkidest lähtuvalt kui ka niitmise keerukuse tõttu. Uute alade majandamisse võtmine eeldab seega ka uute karjaaedade rajamist, mis vastaksid loomapidamise nõuetele olles sama võimalikult vähe maastikus nähtavad ning röövliikidele varju pakkuvad.

Karjaaedade hooldamine hoiualal on mahukas töö, kuna majandamist vajavast alast on suur osa üleujutatav. Seetõttu vajavad pea kõik aiad iga-aastast uuendamist-parandamist. Lisaks on vaja iga aasta kevadel paigaldada ning sügisel eemaldada karjaaedade merepoolsed osad. See muudab tööd tavapõllumajandusega võrreldes tunduvalt aja- ja ressursimahukamaks kuna need peavad vastama spetsiifilistele nõuetele (mobiilsus, maastikku sobivus jne).

4.1.3.2. Kariloomade soetamine

Kaitsekorralduskavaga ettenähtud tegevuste edukaks elluviimiseks on hoiualal vajalik tunduvalt suurendada kariloomade hulka, mille kiireimaks meetodiks on loomade juurde ostmine. Eelistatult sobivad selleks veised, kes ei pelga mudaseid ja pehmeid niidualasid ja madalat mererannikut. Kokku on hoiuala niitude majandamiseks vajalik vähemalt 20 loomühikut, mille saavutamisel piisab edaspidiseks karja suurendamiseks juba loomade loomulikust iibest.

4.1.3.3. Hoiuala tähistus

Hetkeseisuga hoiualal piiritähistus puudub. Hoiuala optimaalseks piiri tähistamiseks on vajalik 20 keskmise suurusega piiritähise paigaldamine tekstiga „ Metsapoolse hoiuala“ (vt. Lisa 4). Piiritähiste jooksvat hooldust teostatakse vastavalt vajadusele.

Taristu ja loomadega seotud tegevused on teise prioriteedi tähtsusega.

4.1.4. Kavad

Kaitsekorralduskava vahehindamine ja uue kava koostamine

Kaitsekorralduskavas planeeritud tööde tegemise ning selle mõju selgitamiseks kaitseväärtuste säilimiseks on vajalik tehtud tööde vahehindamine. Selle käigus tuleb hinnata tehtud tööde mahte ja vastavust planeeritule ning selgitada välja kaitseväärtuste seisukord vastavalt kaitsekorralduskavas toodud kriteeriumitele. Vahehindamise tulemuseks on hoiuala seisundi kohta hinnangu andmine ning vajalike tegevuste täpsustamine või uute tegevuste lisamine kaitsekorralduskavva, et tagada kaitseväärtuste säilimine. Kaitsekorralduskava perioodi lõpus 2021 aastal on vajalik uuendada kaitsekorralduskava. Selle käigus on vajalik teostada kaitsekorralduskava jooksul tehtud tööde ja nende tulemuste analüüs ning planeerida uues kavas tegevused, mis tagaksid kaitseväärtuste säilimise edaspidi. Tegevused on esmatähtsad ehk kuuluvad esimesse prioriteeti.

4.1.5. Kaitsekorra muutmine

Metsapooles asub hetkel kaks kehtiva kaitsekorraga ala. Uuendamata kaitsekorraga Metsapoole botaanilis-zooloogiline kaitseala (KLO1000533), mis on loodud aastal 1991 kui kohaliku tähtsusega ala ja Metsapoole hoiuala (KLO2000251), mille aluseks on Looduskaitseseaduse § 10 lõige 1. Hoiuala ja kaitseala piirid ja pindala erinevad mõnevõrra. Käesoleva kavaga tehakse ettepanek kaotada topeltkaitset tekitav olukord ja muuta kehtetuks Metsapoole botaanilis-zooloogiline kaitseala kaitsekord. Hoiuala piiri tuleb muuta, nii et ala läänepoolne maismaaosa hoiuala koosseisus oleks, hetkel jääb hoiuala piiri ja merepiiri vahele erineva veetaseme puhul erineva laiussega maismaariba.

4.2 Eelarve

Eelarve tabelisse 5 on koondatud eelnevate analüüsidenä esitatud tööd, mis on täitmiseks käesoleva kaitsekorralduskavaga ettenähtud perioodi jooksul.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsus klassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

Tabel 5. Metsapoole hoiuala kaitsekorralduskava tegevuste eelarvetabel

Jrk	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Maksumus kokku
					Sadades eurodes										
Uuringud															
4.1.1.1	Kaitsekorralduslikult oluliste taimeliikide leviku selgitamine	Inventuur	KA	II				10							10
Hooldus ja taastamine															
4.1.2.1	Niitude hooldus (32,5 ha)	Koosluse hooldustöö	MH	I	24	33	42	51	61	61	61	61	61	61	512
4.1.2.2	Niitude taastamine (20,1 ha)	Koosluse taastamistöö	MH	I	12	12	12	12							48
Taristu ja loomad															
4.1.3.1	Karjatamiseks vajaliku taristu rajamine ja hooldus	Muu taristu rajamine	MH	II	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.1.3.2	Kariloomade soetamine (20 ü)	Tehnika/Loomade soetamine	MH	II				X	X						X
4.1.3.3	Hoiuala tähistus (20 tk)	Kaitsealuste objektide tähistamine	RMK	II	20	X	X	X	X	X	X	X	X	X	20
Kavad															
4.1.4	Kaitsekorralduskava vahehindamine ja uue kava koostamine	Tegevuskava	KA	I					X					X	X
4.1.5	Kaitsekorra muutmine	Kaitsekorra muutmine	KA	I								X			X
Maksumus kokku					52	45	54	73	61	61	61	61	61	61	590

KA – Keskkonnaamet, RMK – Riigimetsa majandamise keskus, MH – maahooldajad, KeM – Keskkonnaministeerium; X- omavahendid või määramata maksumus

5. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine

Kaitsekorralduslike tegevuste edukuse hindamiseks saab kasutada järgmiseid kriteeriume, mis on esitatud alljärgnevas tabelis 6 ja mille saavutamisel võib kaitsekorralduskava rakendamist pidada õnnestunuks.

Tabel 6. Kaitseväärtuste kaitse tulemuslikkuse hindamine

Jrk	Väärtus	Indikaator	Kriteerium	Tulemus	Selgitus
2.2.1.1	Rannikulõukad (1150*)	Elupaiga pindala ha	1,5 ha	1,5 ha	
		Seisund	B	B	
2.2.1.2	Rannaniidud (1630*)	Elupaiga pindala ha	32,5	32,5 ha	
		Seisund	B	B	
2.2.1.3	Rohttaimedega kinnistunud rannikulüited (hallid lüited) (2130*)	Elupaiga pindala ha	7,9 ha	7,9 ha	
		Seisund	B	B	

Kasutatud allikad

Ausden, M., 2007. Habitat Management for Conservation. A Handbook of Techniques. Oxford University Press.

Durant, D., Tichit, M., Kernéis, E., Fritz, H., 2008. Management of agricultural wet grasslands for breeding waders: integrating ecological and livestock system perspectives - a review. *Biodiversity and Conservation* 2275–2295.

Gibbons, D., Amar, A., Anderson, G., Bolton, M., Bradbury, R., Eaton, M., Evans, A., Grant, M., Gregory, R., Hilton, G., Hiron, G., Huges, J., Johnstone, I., Newbery, P., Peach, W., Ratcliffe, N., Smith, K., Summers, R., Walton, P., Wilson, J., 2007. THE PREDATION OF WILD BIRDS IN THE UK: A review of its conservation impact and management (No. 23), RSPB Research Report. RSPB, Sandy.

Hoivalalde kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas. Vabariigi valitsuse määrus: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13346492?leiaKehtiv> [11.06.2013]

Jõgar, Ü., Moora, M., 2008. Reintroduction of a Rare Plant (*Gladiolus imbricatus*) Population to a River Floodplain—How Important is Meadow Management? *Restoration Ecology* 16, 382–385.

koost. Kalda, T., 2007. Pärnumaa Loodus. Pärnu. Pärnu Keskkonnateenistus.

Kose, M., Moora, M., 2005., in: Rannap, R. (Toim.), Rannaniitude Hooldus. LIFE-Nature Projekt “Rannaniitude Kaitse Korraldamine Eestis” 2001-2004. Eesti Vabariigi Keskkonnaministeerium, pp. 70–71.

Kull, T., Tuulik, T., 2002 Kodumaa käpalised. Tallinn.

Lotman, K., Lepik, I., 2005., in: Rannap, R., Briggs, L., Lotman, K., Lepik, I., Rannap, V. (Toim.), Rannaniitude Hooldus. LIFE-Nature Projekt “Rannaniitude Kaitse Korraldamine Eestis” 2001-2004. Eesti Vabariigi Keskkonnaministeerium, pp. 8–25.

Lotman, S., 2011. Rannaniitude hoolduskava. Juhendmaterjal Keskkonnaameti maahoolduse spetsialistidele ja maa hooldajatele.

Loodushoiutoetuse taotlemise, taotluse läbivaatamise ja toetuse maksmise kord, nõuded toetuse maksmiseks ja toetuse määrad Riigiteataja kodulehel: <https://www.riigiteataja.ee/akt/112012011012?leiaKehtiv> [22.01.2013]

Looduskaitse seadus. Riigikogu seadus: <https://www.riigiteataja.ee/akt/12808270?leiaKehtiv> [11.06.2013]

Moora, M., Kose, M., Jõgar, Ü., 2007. Optimal management of the rare *Gladiolus imbricatus* in Estonian coastal meadows indicated by its population structure. *Applied Vegetation Science* 10, 161–168.

Poolloodusliku koosluse hooldamise toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord aastateks 2007–2013 Riigiteataja kodulehel: <https://www.riigiteataja.ee/akt/103042012005?leiaKehtiv> [22.01.2013]

Rannap, R., Lepik, I., Pappel, P., 2009. Tegevuskava kõre *Bufo calamita* kaitseks Eestis 2010-2015. Tartu-Tallinn.

Andmebaasid:

e-Floora

Keskkonnaregister

Natura 2000 andmebaas

EELIS andmebaas

LISAD

Lisa 1. Metsapoole hoiuala puudutavad seadusaktid

Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas

vabariigi Valitsuse määrus nr 154

Määrus kehtestatakse « [Looduskaitse seaduse](#) » § 10 lõike 1 alusel.

§ 1. Pärnu maakonnas kaitse alla võetavad hoiualad ja kaitse alla võtmise eesmärk

(1) Pärnumaal võetakse kaitse alla järgmised hoiualad:

16) Metsapoole hoiuala, mille kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide – rannikulõugaste (1150*) ja rannaniitude (1630*) kaitse

Looduskaitse seadusest tulenev kaitsekord

§ 14. Üldised kitsendused

(1) Kaitsealal, hoiualal, püsielupaigas ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis ei või ilma kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekuta:

1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega kõlviku sihtotstarvet;

2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;

3) [kehtetu - [RT I, 18.04.2013, 1](#) - jõust. 01.05.2013]

4) [kehtetu - [RT I 2007, 25, 131](#) - jõust. 01.04.2007]

5) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;

6) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;

7) anda projekteerimistingimusi;

8) anda ehitusluba;

9) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks;

[[RT I 2007, 25, 131](#) - jõust. 01.04.2007]

10) jahiulukeid lisasööta.

[[RT I, 18.04.2013, 1](#) - jõust. 01.05.2013]

(2) Kaitstava loodusobjekti valitseja ei kooskõlasta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevust ja muud tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

(3) Kaitstava loodusobjekti valitseja võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevuste ja muude tegevuste, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajavad kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kooskõlastamisel kirjalikult seada tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevusi ei esitatud kaitstava loodusobjekti valitsejale kooskõlastamiseks või tegevustes ei arvestatud käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel seatud tingimusi, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(5) Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata kaitstava loodusobjekti kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või

kaitstava loodusobjekti seisundit.
[RT I 2009, 3, 15 - jõust. 01.02.2009]

§ 32. Hoiuala

(1) Hoiuala moodustatakse loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku soodsa seisundi tagamiseks, kui see ei ole tagatud muul käesoleva seadusega sätestatud viisil.

(2) Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi.

(3) Hoiualal on metsaraie keelatud, kui see võib rikkuda kaitstava elupaiga struktuuri ja funktsioone ning ohustada elupaigale tüüpiliste liikide säilimist.

(4) Metsaseaduse kohase metsateatise menetlemisel tuleb arvestada hoiuala kehtestamise eesmärki. Hoiuala valitseja võib kohustada:

- 1) tegema kavandatavat metsaraiet kindlaks määratud ajal;
- 2) kasutama kavandatava raie korral kindlaks määratud tehnoloogiat.

(41) Kui kavandatav uuendusraie on kooskõlas käesoleva paragrahvi lõigetega 2 ja 3, on hoiualal lubatud lageraie langi suurus kuni kaks hektarit ja laius kuni 30 meetrit ning turberaie langi suurus kuni viis hektarit.

[RT I 2009, 53, 359 - jõust. 21.11.2009]

(5) Hoiualal kavandatava tegevuse mõju elupaikade ja liikide seisundile hinnatakse keskkonnamõju hindamise käigus või käesoleva seaduse §-s 33 sätestatud korras.

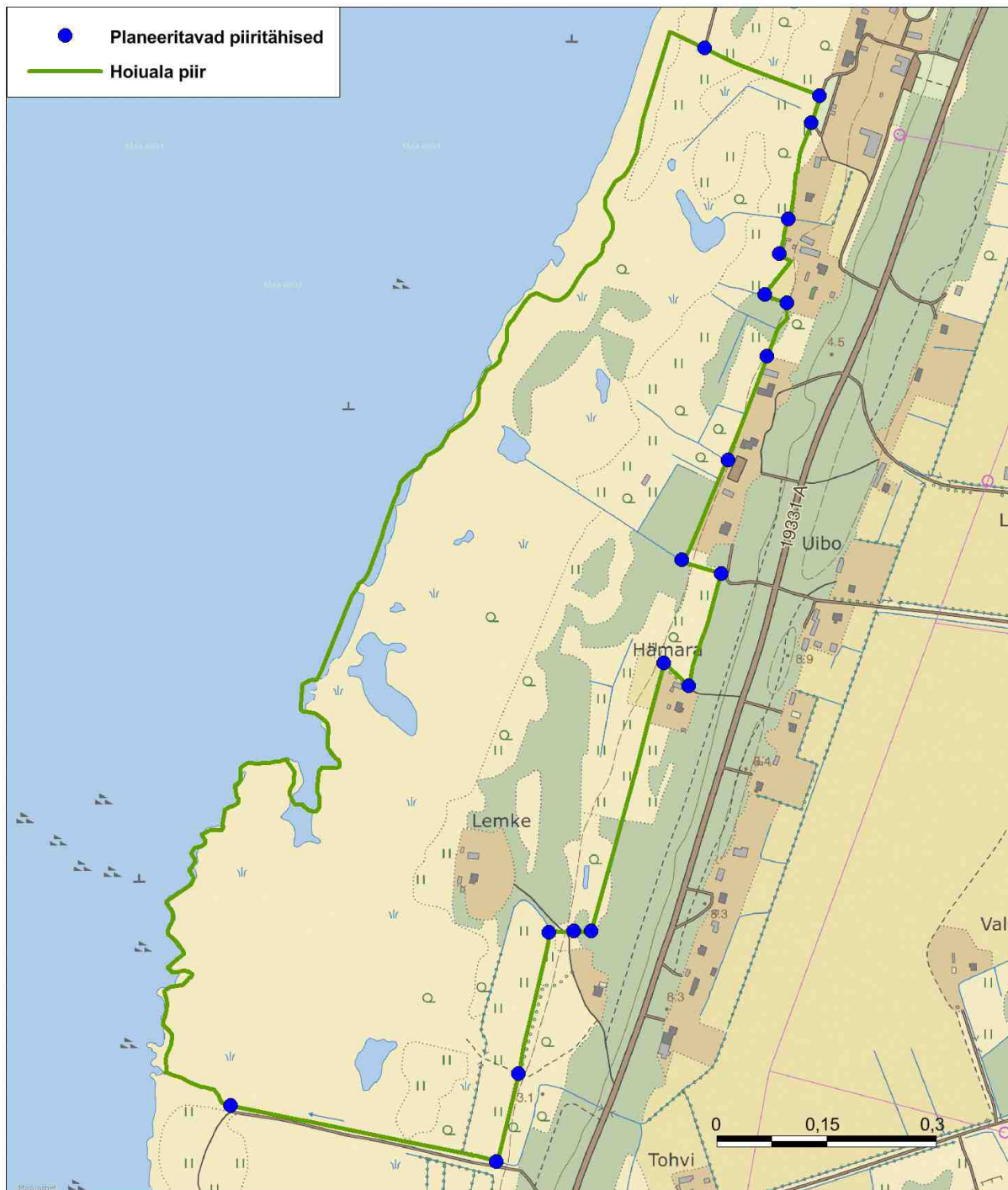
Lisa 2. Ettepanek Natura 2000 standardandmebaasis elupaigaandmestiku muutmiseks

Loodusala kood	Loodusala nimi	Natura 2000 loodusalade standard-andmebaasi andmestik					Uus andmestik					Põhjendused
		I lisa. Elupaigatüübid		Ala hinnang			I lisa. Elupaigatüübid		Ala hinnang			
		Kood	Katvus [ha]	A B C D	A B C		Katvus [ha]	Andmete kvaliteet	A B C D	A B C		
				Esinduslikkus	Looduskaitseline seisund	Üldhinnang			Esinduslikkus	Looduskaitseline seisund	Üldhinnang	
EE0040330	Metsapoolne loodusala	1630*	47,14	C	C	C	32,5	hea	C	C	C	Pindala on vähenenud, kuna varasem inventuur on rannaniidu1630* alla arvanud ka praeguseks väljaeraldatud hallide luidete 2130* elupaiga ala. Samuti on 1630* -ks määratud kõrgem idapoolne ala kus asuvad keskealised männikud, kaasik ja kultuurheinamaad
		1150*	0	C	C	C	1,5	hea	B	B	B	
		2130*	-	-	-	-	7,9	hea	B	B	B	2012 inventuuril 1630* elupaigast välja eraldatud

Lisa 3. Kaitseväärtuste koondtabel

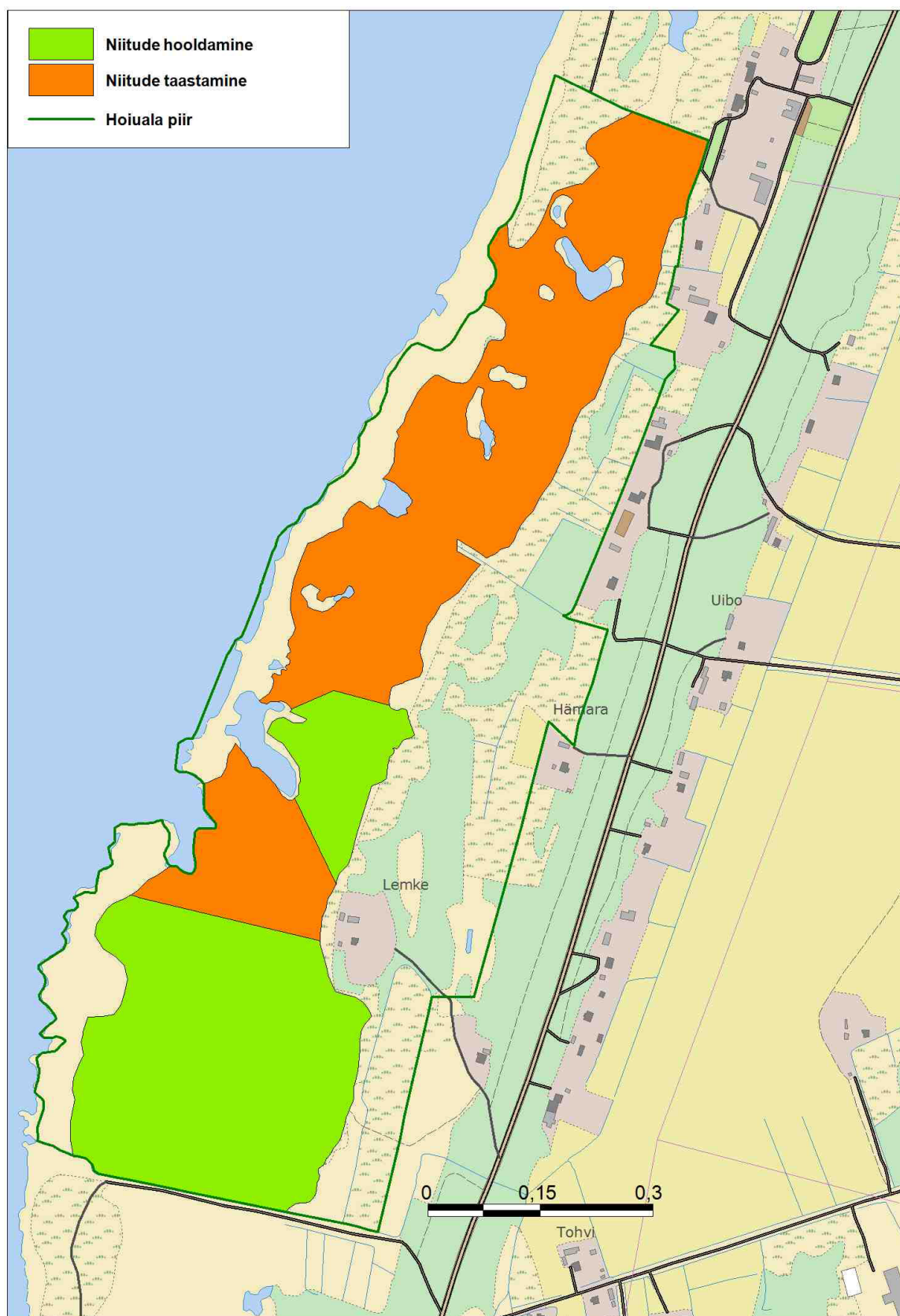
Jrk	Väärtus	Kaitse-eesmärk	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused
Elustik (2.1.)					
2.1.1	Kõre (<i>Epidalea calamita</i>)	Tagada kõrepopulatsiooni taastumine hoiualal	Koosluste vähene ja ebakvaliteetne hooldus	Niitude hooldus ja taastamine Kuivendussüsteemide hoolduse mittelubamine (va eesvool)	Kõrepopulatsiooni taastumine hoiualal
2.1.2	Niidu-kuremõök (<i>Gladiolus imbricatus</i>)	Tagada liigile sobilike avatud märgade niidukoosluste levik hoiualal vähemalt 32,5 hektari ulatuses	Koosluste vähene ja ebakvaliteetne hooldus	Niitude hooldus ja taastamine Kuivendussüsteemide hoolduse mittelubamine (va eesvool)	Tagada liigile sobilike avatud märgade niidukoosluste levik hoiualal vähemalt 32,5 hektari ulatuses
2.1.3	Käpalised	Tagada liikidele sobilike avatud niidukoosluste levik hoiualal vähemalt 32,5 hektari ulatuses	Koosluste vähene ja ebakvaliteetne hooldus	Niitude hooldus ja taastamine Kuivendussüsteemide hoolduse mittelubamine (va eesvool)	Tagada liikidele sobilike avatud niidukoosluste levik hoiualal vähemalt 32,5 hektari ulatuses
Kooslused (2.2.)					
2.2.1	Rannikulõukad (1150*)	Hoiualal levib elupaigatüüp vähemalt 1,5 hektaril	Kuivendus	Kuivendussüsteemide hoolduse mittelubamine (va eesvool)	Hoiualal levib elupaigatüüp vähemalt 1,5 hektaril
2.2.2	Läänemere kesk- ja põhjaosa rannaniidud (1630*)	Elupaigatüüp levib hoiualal vähemalt 32,5 ha ja sellest üle 50% seisundiga A	Koosluste vähene ja ebakvaliteetne hooldus	Niitude hooldus ja taastamine Kuivendussüsteemide hoolduse mittelubamine (va eesvool)	Elupaigatüüp levib hoiualal vähemalt 32,5 ha vähemalt seisundiga B
2.2.3	Rohttaimedega kinnistunud rannikuluided (hallid luided) (2130*)	Elupaigatüüp levib hoiualal vähemalt 7,9 ha vähemalt seisundiga B	-	-	Elupaigatüüp levib hoiualal vähemalt 7,9 ha vähemalt seisundiga B

Lisa 4. Vajaliku piiritähistuse paiknemine

(M 1:7000, aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS-kaardirakendus seisuga 27.05.2013)

Lisa 5. Ala hooldamine ja taastamine

(M 1:7000, aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS-kaardirakendus seisuga 27.05.2013)

Lisa 6. Ala hooldamise ja taastamise ning taristu näiteid (fotode autor Heikki Luhamaa)

Joonis 1. Mitteametlik puhkekoht hoiuala põhjapiiril.

Joonis 2. Purustatud roostik juulis 2012.

Joonis 3. Hoiuala piirilt mere poole läbi luitevalli kaevatud kraav.

Joonis 4. Fotol 3 toodud kraavi asukohaskeem.

Joonis 5. Tüüpiline vaade hoiualale, kus roostikku on niidetud käigurajad. Ala põhjapiir.

Joonis 6. Tüüpiline vaade hoiualale, kus roostikku on niidetud käigurajad. Ala keskosa.

Lisa 7. Koosolekute protokollid ja osalejate nimekirjad

METSAPOOLE HOIUALA KAITSEKORRALDUSKAVA KOOSTAMINE
HUVIGRUPPIDE KAASAMISE KOOSOLEK.

Metsapoolse koolimaja
30. aprill 2012

NIMI	KONTAKT
1. Heikki Luhamäe	loomkare00 kikki.luhamae@hot.ee
2. Marja-Liisa Meriste	Keskkoostamised marja-liisa.meriste@keskkoostamised.ee
3. Ants Aringas	Loone talu ants.aringas@gmail.com
4. Anneli Grandina	Tera anneligrandina@hotmail.ee 55519200
5. Väike Eevi	53407981 väike
6. Ilves Ene	58053671 enek@hotmail.ee
7. Viljar Soome	5228196 thaiminiam@hotmail.ee
8. Siidu Mäe	56696970 siidu
9. Heinar Mäe	56478344 heinar.mae@gmail.ee
10. Merle Looring	55599334 merle.looring@haadeleuste.ee
11. Esta Vesin	58190593 vesin@metrapool.edu.ee
12.	
13.	
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	

LK 1

Metsapoole hoiuala kaitsekorralduskava koostamine

I koosolek

PROTOKOLL

Metsapoole koolimaja

30. aprill 2012

algus 17.00

lõpp 18.50

Koosolekut juhatas Heikki Luhamaa

Protokollis Marja-Liisa Meriste

Heikki Luhamaa (HL): Metsapoole hoiuala (loodusala) kaitsekorralduskava koostamise tutvustamine. Kaitsekorralduskava olemuse/sisu tutvustus Ropka-Ihaste kava näitel.

Elvi Vaik (EV): Niidame oma maad ja karjatada ei taha, kuna liiga märg. Kohati toimub ülekarjatamine. Selgemäe jõgi on on kunagi kaevatud vanast jõest teise sängiga ja see on liiva täis ning umbes. Soostumine ja üleujutus toimub.

Ilves Ene (IE): Rannajoone muutus pärast kivide korjamist muuli ehitust (80-ndatel).

Ants Aringo (AA): Niitmise puhul on juurdepääsuprobleem ja liigniiskus. Varem oli kraave rohkem (nõukaajal). Olen ise oma maal kraave lahti kaevanud. Ei tunne, et alal oleks mingit väärtust. Vanasti läks viis kraavi, mida iga aasta kaks korda tühjaks kaevati. Ei ole võimalik niita, praegu ainult üks kraav ja seegi kinni.

AA: Ei pääse ka oma kinnistule, on teiste kinnistute omanike vastuseis. Teid pole. Ettepanek tee risti läbi kaitseala piki Lepa-Ansi üksuse piiri. Varem (kolhoosi ajal) oli kari peal ja maastik nägi ilus välja. Inimesed tegid roogu. heinaküünid olid kõrgema ala peal.

EV: Vanasti kitkuti ka pilliroog välja. Praegu võsa vohab.

AA: Miks pilliroogu palju on, seda tuleks uurida!

Merle Loooring (ML): Teid ja läbipääse saab seada ikkagi vaid omanike vahelise servituudi alusel.

Sulev Matt (SM): Vanasti sai kahelt poolt läbi.

ML: Vanasti suhtlesid inimesed omavahel paremini.

AA: Heameelega teeks ekskursiooni.

Esta Vesik (EV): Kõik eesti rannaniidu niidud on ühes seisus ja hukkas.

ML: KKK võiks ikka käsitleda ligipääsu.

SM: Tuleks suur tee teha läbi, et kõigi maadeni saaks minna. Meetrised truubid sisse.

HL: Kas seda kartust ei ole, et ligipääsude tegemisel tulevad turistid?

Ilves Ene (IE): Koprak on ka juba kohal. Kaitsealused liigid ei olegi kaitsealal, sest seal on liiga niiske.

1 / 2

AA: Maale tuleks väärtus anda.

Viljar Soomere (VS): Hein ei kuiva ära, pole kuhugi panna. Purustada oleks võimalik, aga pilliroo all on mäda ja seda niita ei saa.

Heinar Mäll (HM): Riik võiks maad välja vahetada.

ML: Ehituskeeluvöönd siin ühe meetri samakõrgusjoonel kuna korduvalt üleujutatav.

HM: Mida siin üldse teha, midagi teha ei tohi, mingit kasu pole.

SM: Kõred on alles.

HM: Võiks hakata konni kasvatama.

ML: Loomade karjamine ja traditsioonilise majandamise infrastruktuur peaks sisse jääma. Loomade varjualuse ehitamise vajadus. Detailplaneeringu nõue takistab. Palju loomapidamine end ära tasub? Maaomanike omavahelised kokkulepped oleks vajalikud kuna ala on killustatud.

AA: Heinakütine oli seal päris palju.

HM: Inimesed ei saa leppele, tuleb ära riigistada.

Heikki Luhamaa (HL): Probleemiks on liiga palju katastriüksusi. Üks mõte - jätta looduslikuks arengule, mis on täiesti variant.

METSAPOOLE HOIUALA KAITSEKORRALDUSKAVA 2012-2021
KOOSTAMINE

Avalik koosolek.

Treimani
28.august 2012

NIMI	KONTAKT
1. Marije-Liisa Meriste	Marije-Liisa.Meriste@kustkonnit.ee
2. Ants Aring	5055280 ants.aring@ gmail.com
3. Viktor Tomson	5017075 Tomson@idavesi.ee
4. Anneli Grandina	55519200 anneli.grandina@gmail.com
5. ~~Eino Eichen~~	~~56636354 ilui77d hot.ee~~
6. Ulve Arukae	56697772 ulve.arukae@gmail.com
7. Esta Vesia	58190593 kool@metapool.ee
8. EIINO EICHEN	56636354 ilui77d hot.ee
9. Heikki Lulamae	5270190 heikki.lu@hot.ee
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	
16.	
17.	

LK 1

Metsapoole hoiuala kaitsekorralduskava koostamine

II koosolek

PROTOKOLL

Metsapoole koolimaja

28.08. 2012

algus 14.00

lõpp 15.45

Koosolekut juhatas Heikki Luhamaa

Protokollis Marja-Liisa Meriste

Heikki Luhamaa (HL): Kaitsekorralduskava tutvustamine. Hoiuala reguleerib Looduskaitseseadus, kaitsealadel kaitse-eeskiri.

Igal kaitsealal peab olema kaitsekorralduskava, mis on Keskkonnaameti töödokument Ei oma seaduslikku jõudu, on mõeldud tegevuste planeerimiseks ja kui võimalik eelarve koostamiseks. Reeglina 10 aastaseks perioodiks. Kirjeldab kaitsealal esinevaid kaitseväärtusi. Alal esinevate probleemide kaardistamine ja prioriteetide määramine.

Metsapoole on nii hoiuala kui uuendamata korruga kaitseala.

Kaitseala väärtused (hoiualade puhul euroopa tähtsusega): juttuselg-kärnkonn, niidu-kuremõök, käpalised 2 liiki. Elupaigad : rannaniidud, rannikulõukad, hallid luited.

Eesmärgid 2021: 30 ha majandatud rannaniitu, hallid luited 7 ha, rannikulõukad 1,5 ha.

Kaitsekorralduskava põhjal saab omanik taotlelda toetust.

Arutelu

Ulve Arukase (UA): Loomi ei saa peale lasta enne kui roog on niidetud (loomad kaotavad üksteist ära). Maapind on aga nii märg, et traktorit ei kanna ja roogu niita ei saa. Sellepärast on ka taastamine hetkel tegemata.

Viktor Tomson (VT): Teeb sisulise märkuse, et kui 2004. a. HA moodustati, siis laekus protokoll 3 kuud hiljem ning kirjadele ei vastatud. Loodab, et seekord toimub asi kiiremini.

Ants Aringo (AA): Kas ühest ala külastamisest piisab ala nii heaks tundmaõppimiseks, et otsustada 26 omaniku elujärje ja tegemised järgmiseks kümneks aastaks?

HL: Kaitsekorralduskava ei ole sunduslik, vaid see on Keskkonnaameti töödokument, mille alusel oma tööd, investeeringuid planeerida. See on töödokument.

VT: HA kaitse on niivõrd karm, et see ei luba midagi teha. Kirjadele ei ole vastatud, kas ja millistel tingimustel võib teerada teha. Riik võiks omalt poolt toetada läbipääsude tegemist kaldani, teatud vahemaade tagant.

HL: Natura alade valiku tegemisel on euroopa poolt ette antud, et sotsiaalmajanduslik aspekt pole loodusväärtuste suhtes ülene. Kaitsekorralduskava võiks saada ette näha, et teha mere äärde pääsuks laudtee, aga KIK annab rahastuse vaid avalikuks kasutuseks mõeldud objektidele. Esimene

1/2

koosolek oli ka arvamus, et igasugu ligipääsu lihtsustamine suurendab turismi alal ja seda vaja ei ole.

VT: Vaevalt, et siia keegi tuleb lehma karjatama nagu suure raha eest tuuakse Pärnusse loomi karjatama.

HL: Pärnusse tuuakse loomi sama raha eest, mida saaks ka Metsapoolel maksta.

AA: Luidetest urgastesse läheb 20 kraavi. Vanasti kaevati kraave 2 korda aastas lahti.

HL: Veetaseme lahendamiseks on hüdroloogiline uuring ja sellel põhineva lahenduse rakendamine KKKsse planeeritud.

VT: Rannaniidul ei ole tulevikku, see on näha. Ühelt poolt tuleb männimets peale ja teiselt poolt tuleb meri ja roostik peale ja ühel hetkel saavad nad kokku ja ei ole mingit rannaniitu.

Eino Eichen (EE): Sellepärast KKK tehaksegi, et saaks seda ära hoida.

AA: Ise räägite, et asjad on ära kadunud.

VT: Varem oli selge, et kui olid loomad, siis oli karjane, kes loomad koos hoidis. Kuidas tee mõtlete, et see kaasajal välja näeks.

HL: Elektrikarjus on väga odav lahendus.

Esta Vesik (EV): Kihnus on majanduse oül inimene, kes loomade eest järgi vaatab.

Marja-Liisa Meriste (MLM): Keskkonnaamet loomi ei too vaid pakub võimalust ja toetust ala majandamiseks PRIA kaudu. Niide on vaja ära koristada.

UA: Roostik on niivõrd suur, et loomad sinna sisse ei lähe. Oleks vaja purustada.

HL: Purustamine on erimeede, mida saab kasutada taastamise ajal.

AA: Kuidas te näete ette, et sealt niidet ära viia?

HL: Igal juhul on mõistlikum karjatamine kui niitmine, mis on seal alal tõesti väga keeruline töö.

VT ja AA: Vajalikud on läbipääsud üle veneaegsete kraavide, mida on seal kümneid, et saada maapoolt merepoole tehnikaga ja jalutada, mis võimaldaks ala majandama hakata. 4,3 ha jagab urgas pooleks ja teisele poole pääsemiseks tuleb ringi minna. Ei lähe läbi teise inimese kinnistu. Probleem on läbipääsudes (tee). Soovitakse, et kaitsekorralduskavas läbipääsude teema kajastamist.

VT: Maaomanikuna olen huvitatud rajama sellise läbipääsu oma maatikil, et saada suvel kuiva jalaga mereni.

HL: Kirjutan vastava pääsude vajalikkuse ja teostamise uuringu KKKsse sisse. Koosoleku protokollil saadame laiali, et kõik saaksid üle vaadata.

AA: Esitan omad mõtted ja seisukohad, pluss taotlused kirjalikult.